

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Religia în Dacia Romană						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof.univ.dr. Mihai Barbulescu						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	III	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					11
Tutoriat					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	97				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din sursele primare și interpretarea lor. Identificarea, analiza , explicarea , interpretarea iconografică a datelor religioase și artistice ale politeismului antic și a elementelor de limbaj artistic. Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate, a termenilor tehnici și a conceptelor de bază din domeniul istoriei artei și istoriei religiilor.
Competențe transversale	Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivul general al cursului este introducerea studenților în problema politeismului antic greco-roman, așa cum este reflectat de panteonul provinciei romane Dacia.
7.2 Obiectivele specifice	Analiza difuziunii cultelor civice și locale în provincia romană Dacia, pornind în special de la izvoarele epigrafice cu caracter votiv (altare, baze de statui, <i>instrumenta</i> , etc., cu inscripții grecești și latine).

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Istoriografia problemei. Culte și credința în provincia Dacia.	Prelegere / analiză inscripții	
2. Fenomene religioase antice. Sincretism și <i>interpretatio</i> .	Prelegere / analiză inscripții	
3. Cultele oficiale. Divinități greco-romane. Triada capitolină și <i>dii consentes</i> .	Prelegere / analiză inscripții	
4. Divinități italice și grecești populare.	Prelegere / analiză inscripții	
5. Personificările conceptelor abstracte și morale.	Prelegere / analiză inscripții	
6. Cultul imperial.	Prelegere / analiză inscripții	
7. Organizarea cultului civic. Temple și sacerdoți.	Prelegere / analiză inscripții	
8. Culte locale. Siria și Palmyra.	Prelegere / analiză inscripții	
9. Culte locale. Zeii din Africa de Nord	Prelegere / analiză inscripții	
10. Culte locale. Asia Mică.	Prelegere / analiză inscripții	

11. Culte locale din provinciile occidentale de substrat celtic.	Prelegere / analiză inscripții	
12. Culte locale. Divinități din Illyricum.	Prelegere / analiză inscripții	
13. <i>Interpretatio Dacica</i> și problema cultelor autohtone.	Prelegere / analiză inscripții	
14. Divinități panthee și zei supremi.	Prelegere / analiză inscripții	

Bibliografie

Inscripțiile Daciei Romane (IDR) I, 1975-III/4, 1988; IDR, III/5, 2001 (= I. Piso, *Inscriptions d'Apulum*, Paris, 2001)

Ligia Ruscu, **Corpus Inscriptionum Graecarum Dacicarum**, Debrecen, 2003

*

D. Alicu, C. Pop, V. Wollmann, **The figured monuments from Sarmizegetusa**, Oxford, 1978 (=BAR, 18)

M. Bărbulescu, **Arta romană la Potaissa**, Cluj-Napoca, 2015.

Funeraria Dacoromana. Arheologia funerară a Daciei romane (coord. M. Bărbulescu), Cluj-Napoca, 2003

Lucia Țeposu Marinescu, **Funerary Monuments in Dacia Superior and Dacia Porolissensis**, Oxford, 1982 (=BAR, 128).

Lucia Țeposu Marinescu, C. Pop, **Statuete de bronz din Dacia romană**, București, 2002

*

M. Bărbulescu, **Interferențe spirituale în Dacia romană**, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1984; Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Ed. Tribuna, Cluj-Napoca, 2003

M. Bărbulescu, **Signum originis. Religie, artă și societate în Dacia romană**, Editura Academiei Române, București, 2009

I. Berciu, C.C. Petolescu, **Les cultes orientaux dans la Dacie Méridionale**, Leiden, 1976

N. Hamparțumian, **Corpus Cultus Equitis Thracii. IV. Moesia Inferior and Dacia**, Leiden, 1979.

S. Nemeti, **Sincretismul religios în Dacia romană**, Cluj-Napoca, 2005

S. Nemeti, **Dialoguri păgâne**, Iași, 2012.

M. Popescu, **La religion dans l'armée romaine de la Dacie**, București, 2004

Adriana Rusu Pescaru, D. Alicu, **Templele romane din Dacia**, Deva, 2000.

S. Sanie, **Culte orientale în Dacia romană**, București, 1981

D. Tudor, **Corpus monumentorum religionis equitum Danuvinorum**, I, Leiden, 1969

M.J. Vermaseren, **Corpus inscriptionum et monumentorum religionis mithriacae**, I-II, Hagae, 1960

*

S. Nemeti, **Magia în Dacia romană (I)**, în *RB*, 16, 2002, p. 103-112.

M. Bărbulescu, **Der Dianakult in römischen Dakien**, în *Dacia NS*, XVI, 1972, p. 203-233.

M. Bărbulescu, **Cutul lui Hercules în Dacia romană (I)**, în *ActaMN*, XIV, 1977, p. 173-194; II, în *ActaMN*, XV, 1978, p. 219-223.

M. Bărbulescu, **Personificările în religia romană din Dacia**, în *AIIA Cluj*, XX, 1977, p. 173-194.

A. Bodor, **Das Liber und Libera-Kult. Ein Beitrag zur Fortdauer der bodenständigen Bevölkerung in römerzeitlichen Dazien**, în *Dacia*, VII, 1963, p. 211-239.

Toth I., **Zur Frage der Ursprungs und sozialen Hintergrunds der Silvankultes in Dazien**, în *Acta Classica Universitatis Scientiarum Debrecenensis*, III, 1967, p. 77-84.

D. O. Popescu, **Le culte d'Isis et de Serapis en Dacie**, *Melanges de l'Ecole roumaine en France*, Paris, 1927, p.156-209.

O. Floca, **I culti orientali nella Dacia**, *EDR*, VI, 1935, p. 204-239.

Al. Popa, I. Berciu, **Le culte de Jupiter Dolichenus dans la Dacie romaine**, Leiden, 1978.

I. Berciu, C. C. Petolescu, **Les cultes orientaux dans la Dacie Meridionale**, Leiden, 1976.

Al. Popa, I. Berciu, **Divinități galatine în Dacia romană**, în *IMCD*, p. 315-324.

C. Daicoviciu, **Templul Maurilor din Micia**, în *Sargetia*, II, p. 117-125.

S. Nemeti, **Les divinités celto-romaines en Dacie**, *Ollodagos. Actes de la Société belge d'études celtiques* [Bruxelles], 21, 2007, pp. 153-193.

N. Gostar, **Culte autohtone în Dacia romană**, în *AIIA Iași*, II, 1963, p. 237-254.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

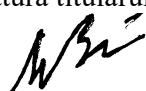
-

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Test scris	100%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Nota 5 (cinci) Test final			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar